

[Kaj Poulsen]

almennyttige byggeri ved indførelse af en ensidig boligskat på de ældre almennyttige boligafdelinger?»

Begrundelse

De tanker, der er sluppet ud til offentligheden om regeringens planer, har forståeligt nok fået landsbyggefondens bestyrelse til at stoppe for nye tilsagn om tilskud til ældre almennyttige afdelingers forbedringsarbejder og energibesparende foranstaltninger.

Hvor lang tid venter boligministeren der vil gå, før regeringen har fået afklaret sin boligpolitik, så beskæftigelsen ikke skades unødigt?

Besvarelse (15/10 82):

Boligministeren (Bollmann):

Som led i regeringens plan for genopretning af dansk økonomi har det ikke været muligt at friholde boligområdet for at medvirke til opfyldelsen af regeringens samlede sparemaal.

I den skriftlige del af statsministerens åbningsredegørelse til folketinget den 5. oktober 1982 blev det derfor bl. a. tilkendegivet, at regeringen agtede at fremsætte forslag om en begrænsning af de statslige udgifter til det almennyttige byggeri. Denne ordning tænkes gennemført som en forøgelse af de ældre almennyttige boligafdelingers pligtmæssige bidrag til Boligselskabernes Landsbyggefond og en viderebetaling af en del af disse bidrag til staten.

Det overvejes for tiden i ministeriet, hvorledes ordningen nærmere skal udformes, herunder især anvendelsen af bidragene samt afgrænsningen af de afdelinger, som skal betale bidraget.

Disse overvejelser samt overvejelser over andre dele af boligpolitikken forventer jeg afsluttet snarest. Jeg vil derfor i begyndelsen af november måned fremlægge regeringens boligpolitiske udspil for folketinget gennem en række lovforslag som skitseret i åbningsredegørelsen.

Spm. nr. S 39

Til *indenrigsministeren* (8/10 82) af:

Poulsaard (FP):

»Agter ministeren omgående at udsende et cirkulære, der sætter en stopper for amts- og kommunalpolitikernes utidige rejseri, således at de deltager i absolut færrest mulige udlandsrejser og med så få personer som muligt?»

Begrundelse

Det fremgår af B.T. den 8. oktober, at medlemmer af Sønderjyllands amtsråd rejser til udlandet for millionbeløb, og selv om venstremanden Erling Tiedemann har sagt, at »herregud, de får jo ikke løn, og de skal da have noget«, så mener jeg nu, at politikere i tider som de nuværende, hvor befolkningen pålægges store byrder, ikke kan tillade sig at ødsle pengene væk til overflødigt rejseri.

Jeg håber meget, at ministeren vil sætte en stopper for dette.

Besvarelse (13/10 82):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Der er ikke i den kommunale styrelseslovgivning hjemmel for indenrigsministeriet til at fastsætte regler om studierejser til udlandet for kommunalbestyrelsesmedlemmer og kommunalt ansatte.

Det må forekomme bedst i overensstemmelse med amtsråds og kommunalbestyrelses tilblivelse gennem direkte valg, at de valgte medlemmer selv må bære ansvaret for tilrettelæggelsen af og kontrollen med økonomiske dispositioner på dette område.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 22:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af øl og lov om tobaksafgifter.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Fremsat 13/10 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foghel):

Som det er anført i bemærkningerne til lovforslaget, stemte regeringspartierne imod

[Ministeren for skatter og afgifter]

forhøjelsen af afgifterne på øl, cigaretter, og røgtobak i juni 1982. Vi gjorde det ikke af de samme grunde som socialistisk folkeparti. Vi gjorde det navnlig ikke, fordi vi delte SFs ønske om, at de daværende forhandlinger om en skattereform skulle føre til, som det hedder i bemærkningerne til lovforslaget, et tilfredsstillende resultat. Vi stemte nemlig imod samtlige afgiftsforhøjelser, som vi betragtede som en del af den tidligere regerings økonomiske politik, og den havde vi ikke tiltro til.

De vedtagne forhøjelser af afgifterne for øl, cigaretter og røgtobak vil i 1983 indbringe ca. 1,5 mia kr. Regeringens udspil om den økonomiske politik indeholder som bekendt indgreb, der søger at reducere underskuddet på statsfinanserne dels ved merindtægter, dels ved besparelser. Et bortfald af et provenu på ca. 1,5 mia kr. årligt vil svække virkningerne af den økonomiske politik, som regeringen anser for nødvendig. Jeg vil i denne forbindelse gøre opmærksom på, at siden vedtagelserne af afgiftsforhøjelserne er det statsfinansielle underskud i 1983 skønnet at komme til at udgøre 80 mia kr. mod den tidligere regerings skøn på 74 mia kr. Regeringen kan derfor ikke gå ind for det fremsatte lovforslag.

Bakholt (S):

Det forslag, som SF her har fremsat, har jo til hensigt at fjerne de opjusteringer af afgifterne på øl og tobak, som den socialdemokratiske regering i foråret fik vedtaget, og som skulle træde i kraft den 15. december 1982.

Vi er i socialdemokratiet ikke spor overrasket over SFs forslag, fordi SF allerede ved tredjebehandlingen i foråret bekendtgjorde, at de ville komme med et sådant forslag, hvis der ikke opnåedes et tilfredsstillende resultat af de skattereformforhandlinger, som skulle føres i sommerens løb.

Jeg må sige hertil, at hvis den socialdemokratiske regering havde fortsat, havde vi nu på folketingets bord haft et forslag om en skattereform. Den socialdemokratiske regering fortsatte ikke, men det betyder ikke, at vi i socialdemokratiet har henlagt vores planer om en skattereform. Socialdemokratiet agter inden længe at fremsætte forslag om en reform af indkomstkattesystemet. Det be-

tragede vi som et vigtigt element i den økonomiske politik, og formålet med en sådan skattereform skulle være at sikre, at vi får en bedre byrdefordeling, og at den skattespekulation, vi i dag kan se finder sted, får et betydeligt mindre spillerum, end det er tilfældet i dag med de nugældende regler.

Hvis vi får gennemført en sådan reform, vil indkomstkattesystemet kunne bidrage til en nødvendig sanering af landets økonomi, og vi har også bemærket os under de forhandlinger, der var i sidste uge, at der stadig væk skulle være et flertal for at gennemføre en skattereform, idet både SF og det radikale venstre har udtrykt sig positivt for gennemførelse af en skattereform. Det vil vi nu afprøve ved at fremsætte et sådant forslag inden længe, og vi må så se, om de samme partier nu vil tage en konkret beslutning om tilslutning til gennemførelse af en sådan indkomstkattereform, når den bliver forelagt i folketinget.

De justeringer af afgifterne, som blev vedtaget af et flertal i foråret, finder vi i socialdemokratiet stadig væk rimelige. De blev gennemført med meget stor modstand fra de borgerlige partier, de partier, der i dag har dannet regering, og jeg må sige, at de samme partier har foretaget en total kovending i forhold til i foråret.

Jeg skal ikke gentage alle de argumenter, man fremførte i foråret mod afgifterne, det er tiden ikke til, men bare tage et par enkelte citater fra den betænkning, som blev afgivet af skatte- og afgiftsudvalget.

Der står i betækningsbidraget fra det konservative folkeparti, centrum-demokraterne og venstre, at de »finder, at den »afgiftspakke«, hvori lovforslaget indgår, er udtryk for en forfejlet og opgivende økonomisk politik«. Og de fortsætter;

»Det er i den aktuelle økonomiske situation forkert at forhøje skatter og afgifter. Det vil forstærke de depressive tendenser i økonomien. I stedet bør der gennemføres offentlige besparelser, som giver plads for skattelettelser og styrker statsfinanserne.«

Nu har man åbenbart en helt anden opfatelse.

Formålet med de skatter og afgifter, vi gennemførte i foråret, var jo at sikre dækning for en række udgiftskrævende love, som skulle sikre en bedre beskæftigelse, og nogle forslag på uddannelsesområdet. Hvis de ikke

[Bakholt]

var gennemført, ville resultatet være blevet et stadig voksende gab mellem statens indtægter og udgifter, og vi har altid været at finde, når det drejede sig om at skaffe økonomisk dækning for de udgifter, vi selv foreslår. Det er vi også i opposition, og derfor kan vi ikke støtte det forslag, som SF har fremsat.

Gammelgaard (KF):

De afgiftsforhøjelser, regeringen her tager stilling til, er en del af en økonomisk politik, som vi ikke havde tiltro til, som skatteministeren var inde på det. Man har bemærket, at den nye regering er begyndt at føre en økonomisk geopbygningspolitik, en helt anden økonomisk politik end den, den daværende regering stod for. Hovedpunktet her er ud over indkomstpoltik offentlige besparelser, som træder i stedet for skatte- og afgiftsforhøjelser. I øvrigt er der en tradition for her i landet, at man ikke ændrer en række allerede gennemførte beslutninger. Hvor skulle man så begynde, og hvor skulle man ende? Men den økonomiske politik er nu blevet fundamentalt ændret, og derfor afviser det konservative folkeparti det foreliggende forslag til folketingsbeslutning.

Hans Jørgen Holm (V):

Da venstres ordfører, hr. Anders Poulsen, ikke kan være til stede, skal jeg på venstres vegne gøre nogle bemærkninger om lovforslag L 22:

Venstre vil ikke modsætte sig, at de vedtagne afgiftsforhøjelser gennemføres pr. 15. december. Afgiftsreguleringen sker jo på baggrund af pristallet pr. 1. oktober eller, som det hedder, julipristallet. Men det er en engangsforeteelse. Når det er tilfældet, er det, fordi den tidligere regering foreslog, at der skulle ske en automatisk opregulering af afgifterne, hvilket SF ikke ville medvirke til, og derfor blev der stillet et ændringsforslag til tredjebehandlingen. I bemærkningerne til dette ændringsforslag står der:

»Ved ændringsforslaget er det derfor foreslået, at pristalsreguleringen af afgiftssatserne for øl kun foretages den 1. oktober 1983, og at ikrafttrædelsen af engangsforhøjelsen udskodes til 15. december.

Det er dog stadig regeringens ønske at kunne tage spørgsmål om en fortsættelse af

pristalsreguleringen op på et senere tidspunkt.«

Jeg vil gerne bede den nye regering og dermed den nye skatte- og afgiftsminister om at bekræfte, at man ikke nærer et sådant ønske.

Glistrup (FP):

Skat er noget møg, det gælder alle skatter uden nogen som helst undtagelse, altså også dem, vi her behandler, tobaks- og ølskat. Det er ganske oplagt, at disse skatter – og det, vi diskuterer her, en forhøjelse af dem – har en række uønskede samfundsmæssige virkninger: større arbejdsløshed, ubalance i grænsehandelen, smugleri og et væld af andre forhold. Derfor er der i og for sig megen logik i at sige det, som SF nu gør, at en skatteforhøjelse, der endnu ikke er trådt i kraft, den skal heller aldrig få lov til at træde i kraft.

På den anden side er det utænkeligt, at noget som helst samfund, det være sig i menneskeriget eller i dyreriget, kan eksistere, uden at der er skatter, og når man i Danmark i 1980'erne skal se at finde frem til, hvilke skatter der er de mindst skadelige, er det så ganske klart de skatter, vi taler om her, som endda ligefrem, som allerede salig overlæge Viggo Starcke forklarede os, har adskillige sundhedsfremkaldende virkninger ved den forbrugsbegrænsning, der ligger inden for disse områder.

Nu står vi så med en regering, der, som vi har hørt, selv mener, den får et underskud på 80 mia kr., men som i virkeligheden får et underskud på mere end det dobbelte til næste år, og derfor er det faktisk sådan, at de 1.650.000.000 kr., der kan hentes hjem her, falder på et særdeles tørt sted, tørrere end den tørreste plet i Sahara. Når skatteministeren i sin sædvanlige sangvinke optimisme kun mente, at det var 1½ mia kr., det drejede sig om, er det, fordi han tror på de eventyr, som hans finansminister vist ikke engang selv tror på, nemlig at han kan begrænse inflationen til næste år og der derfor kommer lidt mindre i form af indeksreguleringer.

Som følge af den situation, vi befinder os i, må fremskridtspartiet argumentere på den måde, at det udslaggivende for os er, at dette er skatteforhøjelser, som brancherne har fået et halvt års frist til at sætte i gang, som de har kunnet forberede sig på, og som indgik

[Glistrup]

som en naturlig del af det, vi forhandlede i maj-juni måned, da den daværende skatteminister forelagde en række uappetitlige forslag, hvoraf disse faktisk var de mindst uappetitlige. Skulle vi endelig have valgt noget, der skulle være trådt i kraft allerede den 1. juli, af den buket tidslær, som den tidligere skatteminister kom med, skulle det så ganske givet have været disse to. Derfor ville det være en fuldstændig barok situation, om vi nu skar disse 1.650.000.000 kr. ud, samtidig med at vi bevarede de andre afgifter, der var endnu mere hæslige, endnu mere væmmelige og endnu mere samfundsskadelige end disse forhøjelser af øl- og tobaksafgiften. Derfor vil fremskridtspartiet, hvis disse forslag kommer til tredje behandling, stemme ligesom sidst, og vi vil stemme nej.

Birte Nyby Sørensen (CD):

På centrum-demokraternes vegne agter jeg ikke at kommentere SFs forslag om ændring af afgift af øl og lov om tobaksvarer synderlig, men vil blot tillade mig at citere den tidligere skatte- og afgiftsministers tale ved tredje behandling af L 201, L 202 og 204 den 4. juni 1982, hvor han sagde – det står sp. 9239 i Folketingstidende 1981-82, 2. samling:

»Man vil jo vide, at det ville være en uacceptabel svækkelse af finanspolitikken for den nuværende regering, hvis et sådant forslag blev vedtaget.«

Den økonomiske situation har unægtelig ikke ændret sig siden da. Tværtimod er den blevet værre, og jeg må på CDs vegne afvise forslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak til den socialdemokratiske ordfører for det løfte, han gav heroppefra om, at socialdemokratiet også vil tage et initiativ til gennemførelse af en skattereform. Jeg har jo allerede bebudet, at jeg på det radikale venstres vegne vil fremsætte et beslutningsforslag herom i salen. Det glæder mig, at der også fra socialdemokratiets side nu bliver presset på, og jeg kan jo så gentage, hvad jeg sagde, at jeg håber, regeringspartierne eller i hvert fald nogle af dem forstår, at det er alvor, at der skal en skattereform til. Jeg kan bare nævne her, at det konservative folkeparti gang på gang har talt om en forlængelse af proportionalstræk-

ket, altså den laveste skatteafdeling, og at det var venstre, der fremkaldte Thorkil Kristensen-udvalget i sin tid, da den daværende skatteminister, hr. Hjortnæs, kom med forslag om sit udvalg. Jeg håber derfor, at i hvert fald de to partier vil forstå, at der må en skattereform til nu.

Jeg kan gentage, i anledning af at spørgsmålet er blevet rejst, at ikke alene er fradragene så evident ødelæggende for vores skattesystem, fordi de helt store indtægter nu i gennemsnit har 50 pct. fradrag på bruttoindkomsten og derfor naturligvis ikke kommer til at betale mere i skat end en arbejdsmand, når man ser det i forhold til bruttoindkomsten, men det blev også klart under dette års behandling af udskrivningsloven, at systemet nu virker på den måde, at hvis vi ikke griber ind i systemet, er det kun de små og mellemstore indkomster, der overhovedet kan være med til at bære en stigning i indkomsts-katten på grund af skatteløftet, men vi er da heldigvis et flertal, der er enig om at flytte det opad.

Så vil jeg sige om det foreliggende forslag, at jeg har aldrig regnet med, at SF ville få det igennem. Jeg regnede nok med, at de ville fremsætte et forslag, men jeg regnede ikke med, at de ville få det igennem. Så kan man naturligvis spørge, hvordan jeg kunne gå ud fra det. Ja, nu skal jeg holde mig til et enkelt af de nuværende regeringspartier, det konservative folkeparti – regeringens statsminister kommer jo fra det parti.

Hr. Gammelgaard, der dengang var ordfører for det konservative folkeparti, holdt både ved første og sidste behandling nogle meget skarpe taler, og af hensyn til, hvordan man ude i befolkningen opfatter folketinget, og hvor alvorligt den skal tage os, vil jeg gerne have en kommentar i dag fra hr. Gammelgaard, der sagde: hvad skal vi overhovedet med disse afgifter? De vil slet ikke få den provenuvirkning, som regeringen forestiller sig. Nu har vi lige hørt, at skatteministeren vil beholde dem af hensyn til provenuvirkningen, og skatteministeren fastholder faktisk den tidligere regerings skøn. Jeg vil derfor gerne vide, om det så var fuldstændig uden hold i virkeligheden, når hr. Gammelgaard den 2. juni udtalte sig som af mig citeret. Jeg vil gerne spørge, om hr. Gammelgaard i dag fastholder, eller det bare var snak, som man ikke skal tage alvorligt. Det næste spørgsmål

[Bernhard Baunsgaard]

bliver jo, om man skal tage hr. Gammelgaard alvorligt for fremtiden, hvis det bare var snak, når hr. Gammelgaard dengang sagde, at de foreslåede afgifter ville forstærke de depressive tendenser i økonomien, og at Industrirådet anslår, at beskæftigelsen vil formindskes med 15.000–20.000 personer. Gælder det slet ikke i dag? Var det bare snak, dengang det konservative folkeparti førte det frem? Var det bare tendenser fra en uansvarlig oppositionspolitik, der kom frem, eller mener hr. Gammelgaard det, for så må han da også mene det i dag. Og når hr. Gammelgaard så søger at komme ud af klemmen ved i dag at sige: der er jo tradition for, at man ikke ændrer en allerede gennemført beslutning, vil jeg gerne spørge, om hr. Gammelgaard her tænker på den allerede gennemførte beslutning om at afskaffe den laveste invalidepension, som jeg forstår regeringen nu laver om. Lidt sammenhæng må der dog være, hvis et parti skal tages alvorligt, hvad enten det er et oppositions- eller et regeringsparti.

Wilhelm (VS):

Hele denne førstebehandling er jo en demonstration af, at man har et standpunkt, til man får en ny regering. Det er de allerfleste af partierne her, der har svinget 180 grader, siden man behandlede dette forslag i maj-juni måned. Vi har den samme opfattelse, som vi havde dengang, og vil derfor støtte SFs forslag. Det er taknemmeligt – og hr. Bernhard Baunsgaard kunne naturligvis heller ikke modstå fristelsen – at hive citater op fra dengang. Jeg synes bare, det er næsten alt for taknemmeligt, så jeg skal undlade det. SF har i bemærkningerne nævnt et par af de påstande, der blev fremsat fra de nuværende regeringspartiers side, da det var en anden konstellation, der ønskede disse skatter og afgifter.

Jeg vil derimod tage lidt fat på et andet punkt, fordi så sent som under åbningsdebatten fik jeg statsministeren til at sige, at regeringen grundigt ville overveje, om man skulle bryde det løfte, som var det første, statsministeren gav, da han var tiltrådt som statsminister, nemlig at der ikke ville komme skatte- og afgiftsforhøjelser. Nu kommer der afgiftsforhøjelser den 15. december, men der kommer også løbende afgiftsforhøjelser i kraft af

en anden ting, som de nuværende regeringspartier gik meget stærkt imod i sommer, nemlig indekseringen af ikke bare disse afgifter, men også de allerede i sommer gennemførte og iværksatte spiritus-, vin- og elafgifter. Denne indeksering vil sammen med indekseringen på øl og tobak i løbet af 1983 bringe provenuet op med i hvert fald 1½ mia kr. Det er også en afgiftsstigning, og det er altså også i strid med det løfte, den nye statsminister gav i sin allerførste erklæring til offentligheden efter at være blevet statsminister.

Så sent som under åbningsdebatten udtalte statsministeren, at regeringen nøje ville overveje, hvordan man skulle forholde sig med disse afgifter. Vi fik i virkeligheden kun én eneste begrundelse for, at regeringen måske ikke ville benytte det flertal, den nu kunne skaffe sig for at få dem afskaffet, og det var, at man ville overveje, hvor stort et hensyn man skulle tage til den opposition, som i sin tid indførte disse afgifter. Det viser sig altså, at i hvert fald det afgørende element i det flertal, der var dengang, har fortrudt disse afgifter og gerne vil have dem afskaffet, så det hensyn behøver man ikke at tage, men det viser som sagt bare, at man har et standpunkt, indtil man pludselig får en anden regering.

Dyrtidsreguleringen af afgifterne ligger jo ikke i SFs forslag, og det vil jeg også godt kommentere, for da vi rejste denne sag under åbningsdebatten, fløj hr. Gert Petersen på talerstolen for lynhurtigt at erklære, at SF var kommet med et forslag, der ville afskaffe disse ting. I det, jeg havde trukket frem, indgik klart både øl- og tobaksafgifterne, som skulle træde i kraft 15. december, og indekseringen af disse to afgiftslove og de tre andre, jeg har nævnt, men det viste sig altså, da SFs forslag blev trykt, at det ikke indbefatter noget med at afskaffe denne indeksering, som man gik med til for 1983's vedkommende.

Alt i alt er der altså tale om, hvis de provenubetragtninger, som den gamle regering fremsatte, og som den nuværende regering åbenbart finder rimelige, hvad den ikke gjorde dengang, holder stik og den prisudvikling, vi kender, holder, et merafgiftsprovenu på 2½ mia kr. i løbet af dette års tid.

Jeg synes, jeg vil efterlyse både SFs holdning til indekseringen, som de ikke har taget med i deres forslag, og regeringens holdning

[Wilhjelm]

til, hvordan man egentlig opererer med statsministerens første løfte om, at der ikke skulle ske afgiftsstigninger under denne regering.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal bare kort meddele, at kristeligt folkeparti ikke ønsker at være med til at svække statsfinanserne ved at lempe afgifterne på deciderede luksusvarer, og selv om hr. Bakholt heroppefra ønskede at påstå noget andet, må jeg sige, at vi har nøjagtig den samme opfattelse i dag, som vi havde for et halvt år siden.

Lykketoft (S):

Den socialdemokratiske ordfører har bemærket den sammenhæng, vi ser over til en skattereform, og at vi står fast på vores holdning til disse afgifter fra i sommer. Men jeg har set, at økonomiministeren er til stede, og det spørgsmål, jeg ville stille i relation til dette lovforslag og sammenhængen med regeringens almindelige økonomiske politik, er måske lige så meget til økonomi- eller finansministeren, som det er til skatteministeren.

Nu talte hr. Gammelgaard om, at det var en helt ny økonomisk politik, der var fremlagt, og så vil jeg spørge: er det ikke den nye regerings mål, ligesom det var den gamle regerings, at nedbringe underskuddet på statsfinanserne med mindst 10 mia kr., og jeg forstår helst 12 mia kr., i 1983? Mit spørgsmål lyder i al sin enkelhed: kommer regeringen mere end halvvejs, hvis ikke der er partier, der står ved disse afgiftsforhøjelser, og partier, der hjælper regeringen med beskattningen af pensionskasser og forsikringselskaber?

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal takke VS for tilslutningen, men derudover var det tyndt med tilslutningen til det foreliggende lovforslag.

Det undrer ikke, hvad angår socialdemokratiet og det radikale venstre – der er jo en vis konsekvens – men det kan godt undre, at de borgerlige partier i den grad er villige til at modsige sig selv med hensyn til, hvad de sagde for få måneder siden.

Ministeren brugte to begrundelser. Den ene var, at SF og de konservative havde forskellige begrundelser for at stemme imod dengang, og det er så rigtigt, som det er sagt,

men det gælder jo for så mange lovforslag, hvor vi har stemt ens, at det er med vidt forskellige begrundelser. Det, der er interessant, er imidlertid, at de konservative modsiger deres egen begrundelse fra juni.

Endvidere anførte ministeren, at det ville indbringe 1½ mia kr., og dem havde regeringen brug for. Jeg håber ikke, det er sådan – det burde ikke være det – at et partis stemmeafgivning udelukkende er begrundet i, om det tilfældigvis er i regering og derfor villig til at skaffe provenuet. Jeg troede, at de forskellige partier stemte nogenlunde i overensstemmelse med deres programmer og hvad de skønnede derudfra var nødvendigt for landet. Nu forstår jeg, at det ikke er de konservatives mål.

Hr. Gammelgaard udviste et ganske betydeligt personligt mod ved at stå op her og i den grad modsige noget, som han sagde for få måneder siden. Han var langt den skarpeste af ordførerne. Jeg forstår, at alle ulykkerne med stigende arbejdsløshed osv., som man lovede dengang, nu er væk. Den eneste begrundelse var, at nu føres der en anden økonomisk politik. Jeg forstår ikke, hvorfor 1½ mia kr. i afgiftsstigning, der er en form for besparelser, skulle medføre mindre arbejdsløshed, men det kan hr. Gammelgaard måske forklare. I øvrigt skal jeg ikke kommentere hans indlæg nærmere, det gjorde hr. Bernhard Baunsgaard jo på så glimrende vis.

Så skal jeg blot sige til hr. Wilhjelm, der spurgte, hvorfor vi ikke har taget indekseringen ud, at indekseringen er fjernet hvad angår disse to afgifter, nemlig ølafgiften og cigaretafgiften. Det er korrekt, at vi ikke har taget de andre forslag, spiritusafgiften osv., med. Vi har begrænset os til disse to, der var langt de væsentligste, og her har vi også fjernet indekseringen.

Så skal jeg i øvrigt kommentere hr. Bakholt's oplysning om, at socialdemokratiet nu også vil komme med et forslag om en skattereform. Det er kun nogle få dage siden, vi hørte, at hr. Bernhard Baunsgaard også leger med sådanne tanker, og det er ret interessant, for først opgiver socialdemokratiet på radikal foranledning regeringsmagten og dermed de praktiske muligheder for at få gennemført en skattereform, men nu ønsker begge partier altså at arbejde for en skattereform.

[Rahbæk Møller]

Hr. Bakholt opstillede to formål med en skattereform, nemlig en bedre fordeling og et opgør med spekulation, og det er jo to formål, som vi sagtens kan tilslutte os. Jeg vil blot pege på, at det næppe er svært at finde ud af, hvad der foregår af spekulation, og afskaffe den. Jeg tror såmænd, det er praktisk muligt også i opposition at blive enige om det, men problemet er en bedre fordeling. Det kræver faktisk ret grundige undersøgelser at finde ud af, hvem der gavnes, og hvem der rammes af en skattereform, og det skal ikke være nogen hemmelighed, at SF var skeptisk over for det, den forrige regering kom med, hvad jeg gav udtryk for allerede under redegørelsesforhandlingerne i maj, og vores mistanke er blevet bekræftet under de interne forhandlinger, der foregik i sommerens løb, nemlig at de tanker, den daværende regering fremlagde, ikke nødvendigvis ville være til gavn for de lavere indkomster. Det er meget væsentligt, at en skattereform får en sådan udformning, at den tilgodeser netop de lavtlønnede. Det er meget besværligt at få undersøgt, når man ikke har rådighed over regeringsmagten, og derfor anser jeg det egentlig for at være et noget tomt løfte, man er kommet med. Jeg skal dog sige, ligesom jeg sagde til hr. Bernhard Baunsgaard, at hvis vi bliver inviteret til skatteforhandlinger, kommer vi, men vi har en vis skepsis over for de praktiske muligheder.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Det er hr. Lykketofts spørgsmål, der giver mig anledning til lige at gøre et par bemærkninger. Jeg er måske lidt forbauset over hr. Lykketofts opstilling, for jeg kender hr. Lykketoft så godt, at jeg ved, han er i stand til at regne temmelig klart. Der er nu engang forskel mellem det, den tidligere regering lagde frem om besparelser på ca. 10 mia kr., og det, den nuværende regering har lagt frem om besparelser på omkring 20 mia kr. Det giver en forskellig effekt. Det ved hr. Lykketoft også godt, og derfor har det ikke noget at gøre med det, man drøfter her i dag. Det er de to tal, man skal sammenholde. Men jeg vil da gerne besvare det sådan, at hr. Lykketoft er helt klar over, at der er en forskel.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Gid økonomiministeren dog har ret i sin optimisme, men det forudsætter altså, at den hidtil tavse kirkeministerpost er besat så stærkt, at det er det, vi skal regne med, og ikke det, vi har hørt fra de økonomiske ministre.

Analyserer vi, hvad de økonomiske ministre har sagt, så er der mellem socialdemokratiets 1. september-udspil og den nuværende regerings 5. oktober-udspil ikke spor større forskel, end at det første fører til en statsbankerot omkring april 1988, det sidste til en statsbankerot omkring august 1988 – altså sagt uden særlig stor overdrivelse: forskellen er kun det, som Osvald Helmuth udtrykker i sangen: »Herlig én sommernat – men så heller ikke mer'«.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil gerne sige til økonomiministeren, at når jeg rejste spørgsmålet, så er det selvfølgelig ikke, fordi jeg ikke er opmærksom på, at besparelsesmål på 20 mia kr. er større end besparelsesmål på 10 mia kr.

Når jeg rejste spørgsmålet, så er det selvfølgelig for det første, fordi ingen jo ved, hvor mange besparelser regeringen rent faktisk får gennemført. For det andet, fordi alle ved, at besparelser på, skal vi sige 16 mia kr. – hvoraf en stor del er indkomstpoltik – ikke har budgetvirkninger i 1983 på mere end ca. en tredjedel, og det vil sige, at hvis regeringen fortsat ønsker at forbedre underskuddet på statsfinanserne med 10 mia kr. eller mere, så kan besparelserne i hvert fald kun klare halvdelen. Så spørger jeg: er det ikke rigtigt forstået, at hvis regeringen skal klare den anden halvdel, så skal den have skatteforhøjelser igennem eller afgiftsjusteringer, sådan som det er vedtaget? Den skulle have en udskrivningslov igennem, som der var skatteforhøjelser i, hvilket vi hjalp regeringen med, ligesom vi vil hjælpe den med at fastholde disse afgifter. Og så skal den have et meget betydeligt provenu fra pensionskasser og forsikringselskaber. Alt sammen for at komme op og runde en budgetforbedring på 10 mia kr. Det er nemlig den eneste måde, man kan lave budgetforbedring på, sådan at brutto- og nettotallene er de samme.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Jeg bliver endnu mere forbavset over hr. Lykketofts bemærkninger. Hvad var nettobesparelsen af de 10 mia kr., som den tidligere regering foreslog? Kan vi lige få det tal frem? Var det ikke omkring 3-4 mia kr. eller sådan noget? Det skal ses i forhold til den nettobesparelse, der ligger i vores tal, og de er altså betydeligt større, måske 3 gange så store, når det hele kommer igennem. Ja, hr. Glistrup ryster på hovedet. Det kan han roligt gøre, men derfor er de tal alligevel rigtige, jeg giver udtryk for her.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Ja, så er jeg nødt til at sige til økonomiministeren igen, at når jeg rejste spørgsmålet om besparelserne og nettovirkningen af dem, så var det netop ud fra den erfaring, den socialdemokratiske regering havde ved at regne på ADAM. Den viste, at når man lavede en besparelsesbuket af den sammensætning, så var det kun en tredjedel af det, der var en budgetforbedring. Det fremgik i øvrigt også af socialdemokratiets udspil af 1. september 1982.

Gammelgaard (KF):

Der er rejst nogle spørgsmål vedrørende det konservative folkepartis og min stillingtagen til det foreliggende lovforslag. Jeg skal gentage: vi gik imod afgiftsforhøjelserne, fordi de var led i en økonomisk politik, som vi ikke havde tiltro til. Det er tidligere blevet citeret fra udvalgsbetænkningen, og det står vi naturligtvis ved.

Vi henviste til, at der i stedet for skatte- og afgiftsforhøjelser burde gennemføres offentlige besparelser. Det er den nuværende regering gået i gang med. Man har indledt en økonomisk genopbygningspolitik, der først og fremmest bygger på stram indkomstpøolitik og offentlige besparelser.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hr. Gammelgaard svarede slet ikke på det, jeg spurgte om, og man kan ikke slippe uden om det på den måde. Man kan ikke først stå her og bilde dette folketing ind, at man har den overbevisning, at der slet ikke kommer

nogen provenuvirkning, og i dag lade som om, at det har man ikke sagt.

Jeg gentager, at hr. Gammelgaard i sin tid sagde - det var den 2. juni 1982: hvad skal vi overhovedet med disse afgifter? De vil ikke få en provenuvirkning. Er det sandt eller usandt? Hvis hr. Gammelgaard ikke svarer på det, så må jeg konstatere, at hr. Gammelgaard den 2. juni 1982 optrådte som fuldstændig uansvarlig oppositionspolitiker, og så er spørgsmålet jo, hvor megen vægt vi for fremtiden skal tillægge hr. Gammelgaards bemærkninger, når han kommer herop.

Måtte jeg takke for de ord, SFs ordfører kom med om en skattereform. Det bliver ikke nemt at komme igennem med en skattereform, men det skal gøres. SFs ordfører nævnte, at der havde været svære vanskeligheder med den fordelingsmæssige virkning af en skattereform, meget heftige diskussioner mellem SF og socialdemokratiet. Jeg deltog jo ikke i fuldt omfang i sommer; jeg kan gentage, at jeg også har på fornemmelsen, at vi får store vanskeligheder med en kommende skattereform, men jeg håber, at vi så vil bøje os mod hinanden. Jeg røber nok ikke nogen stor hemmelighed, når jeg siger, at jeg i dette spørgsmål er mere enig med SF end i visse udspil fra socialdemokratiét.

Bakholt (S):

Det var jo en meget afdæmpet hr. Gammelgaard, vi hørte på talerstolen i dag, i forhold til i sommer, det må jeg nok sige. Det gælder i det hele taget ordførerne for de andre regeringspartier, der har været heroppe. Det vil altså sige, at nu har afgiftsforhøjelserne ikke de samme skadelige virkninger, som hr. Gammelgaard fremførte med meget stor kraft i foråret og i efteråret 1981, da vi også havde skatter og afgifter til behandling her i tinget.

Må jeg sige til SFs ordfører, at vi er meget interesserede i og vil arbejde ihærdigt for at få gennemført den skattereform, som vi har arbejdet på længe og arbejdet på hele sommeren. Selvfølgelig kan vi også have nogle skeptiske forventninger om, hvorvidt det kan lykkes, men nu er der givet udtryk for velvilje så mange gange fra både SFs side og fra det radikale venstres side, at nu må det afprøves endeligt, om det er muligt at finde en fællesnævner på disse områder. Det skal ikke

[Bakholt]

skorte på vilje fra vores side til at nå et fælles resultat. Det er meget centralt for os, at vi kommer i gang, og derfor vil der inden så længe komme et forslag, som vi kan tage stilling til, og hvis der er den samme positive indstilling hos SF og det radikale venstre til at nå et resultat, så er der altså også et flertal her i tinget for at gennemføre en sådan reform.

Wilhelm (VS):

Jeg skal kun tage et enkelt punkt op. Vi er åbenbart det eneste parti ud over forslagsstillernes, der støtter forslaget.

Ordføreren for forslagsstillerne erkendte, at SFs forslag ikke fjerner dyrtidsreguleringen på de tre allerede ikrafttrådte afgiftsområder. Det drejer sig om spiritus og vin og el. Begrundelsen for det, sagde hr. Rahbæk Møller, var, at de to her berørte områder er langt de væsentligste. Det er ikke rigtigt. Det var jo en meget kringlet lovgivning, man lavede i juni. Bl. a. benyttes der forskellige pristalsudgangspunkter for de 5 afgiftslove, og det er karakteristisk for de 3 dyrtidsreguleringer, som SF ikke foreslår fjernet, at de er baseret på et meget lavt pristal, nemlig 112, og får derfor nogle kolossale reguleringer i 1983. Resultatet bliver, at den største regulering rigtigt nok finder sted på tobaksområdet, men den næststørste sker på spiritusområdet. Alt i alt udgør de 3 reguleringer, SF ikke fjerner, stort set lige så meget som de 2 reguleringer, SF har med i forslaget her og vil fjerne.

Jeg synes, at vi skal få noget fornuftigt ud af denne dumme situation og bruge den til at få diskuteret – det vil jeg da gerne opfordre SF til – den forskel, der har været mellem vore partier på de her områder. SF gør jo en dyd ud af at gå ind i pakkeløsninger, og vi har en modsat holdning til de dér pakkeløsninger med løfter, der ligger ude i fremtiden. Jeg synes, at man her har en ny erfaring med SF, som det er værd at tage op. Både hr. Rahbæk Møller og hans parti ved godt, at vi udtrykte os temmelig venskeligt i foråret, i hvert fald i den henseende, at SF dog mere end tidligere havde forsøgt at sætte stopklodser ind i de lovkomplekser, de gik ind i, og hvor der lå løfter ude i fremtiden. Men alligevel viste det sig altså, at SF faktisk blev ansvarlig for, at øl- og tobaksafgifterne kom

til at stige, og nu kan de ikke få dem fjernet, selv om forudsætningerne ikke er opfyldt. SF blev ansvarlig for, at vi fik alle disse afgifter indeksreguleret, og nu kan man ikke få indeksreguleringerne fjernet, og halvdelen af dem foreslår man ikke engang fjernet, til trods for at forudsætningerne ikke er opfyldt.

Det er altså et nyt moment til vurderingen af, i hvilket omfang man står sig ved som støtteparti for socialdemokratiet at indgå i pakkeløsninger, hvor gevinsterne ligner ti fugle på taget.

Rahbæk Møller (SF):

Til hr. Wilhelm skal jeg bare sige, at de dér indeksreguleringer jo ophører automatisk ved udgangen af 1983. Vi kunne da også have stillet forslag om, at den forhøjelse, der skal ske af spiritusafgiften i løbet af 1983, udgik. Vi har, som jeg sagde først, valgt at koncentrere os om de to væsentligste områder, som vi allerede ved tredjebehandlingen sagde at vi ville fremsætte forslag om, hvis skattereformen ikke så ud til at komme igennem.

Jeg skal da i øvrigt sige til hr. Wilhelm, at det er en gammel diskussion, i hvilken udstrækning vi kan gå ind i forlig, navnlig forlig, der indeholder ting, der først skal træde i kraft senere. Som det er hr. Wilhelm bekendt, er vi principielt tilhængere af forlig, hvis helheden er rigtig, i modsætning til VS, men som det også er VS bekendt, bliver vi mere og mere skeptiske over for at trække veksler på fremtiden. Vi har også draget den erfaring, hr. Wilhelm har draget, at stopklodser ikke altid er nok. Det må være konklusionen på denne debat. Stopklodsen virkede ikke, fordi de borgerlige partier overhovedet ikke levede op til deres ord.

Jeg skal i øvrigt sige til hr. Gammelgaard, at under tredjebehandlingen gjorde han et stort nummer ud af at forklare med henvisning til Industrirådet, at disse afgifter var arbejdsløshedsskabende. Jeg har stadig ikke hørt hr. Gammelgaard forklare, hvorfor de ikke er arbejdsløshedsskabende i dag, blot fordi de føjes sammen med besparelser. Det forstår jeg ikke.

Jeg er da meget glad for at høre, at hr. Bernhard Baunsgaard åbenbart føler, at de radikale står os nærmere end socialdemokratiet på det fordelingspolitiske område, men

[Rahbæk Møller]

jeg vil fastholde, at det rent teknisk er ulige sværere at få lavet en skattereform med den rigtige fordelingspolitik, når vi ikke har de muligheder for at få analyseret den faktiske virkning af de konkrete forslag, vi havde, den gang ét af partierne i en skattereform rådede over regeringsmagten.

Over for hr. Bakholt skal jeg gentage, at vi finder det også væsentligt at komme igennem, men mulighederne var altså større for af rent tekniske årsager. Vi kommer, hvis I inviterer os!

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg konstaterer, at hr. Gammelgaard stadig væk ikke har svaret på det spørgsmål, jeg stillede ham. Tror han på nu, at der er provenumæssige virkninger af det her, og tror han nu ikke mere på, at det har de ødelæggende beskæftigelsesmæssige virkninger? Jeg synes, at hr. Gammelgaard må svare på disse spørgsmål.

Må jeg over for SFs ordfører gentage, at jeg har personligt den opfattelse, at radikale og SF i nogle af disse spørgsmål vedrørende en skattereform nemmere kan blive enige end socialdemokrater og radikale, underforstået: også SF og socialdemokrater.

Jeg vil sige om selve det forslag, vi diskuterer, til SFs ordfører, at jeg beder dog om, at SF betænker følgende: i samme periode, hvor vi har tredoblet indkomstskatterne, har vi kun fordoblet afgifterne på vin og spiritus. Vi må konstatere, at spiritusskaderne nu har taget et betydeligt større omfang, end de havde tidligere i den danske befolkning. Vi kan konstatere, at med hensyn til vold, overfald og den slags er spiritus indblandet i sådan noget som 85 pct., måske mere, og vi ved, at i et betydeligt antal af færdselsulykkerne er spiritus indblandet. Kan det dog ikke få SF til at tænke én gang til på, hvor nødvendigt det er, at vi ikke lader prisen på spiritus og øl ustandselig falde, så det bliver nemmere at falde for fristelsen til at drikke for meget?

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Skatte- og afgiftsministeren har klart her i dag sagt, at der er et hensyn at tage til un-

derskuddet på statsbudgettet. Regeringen er gået i gang med sin genopretningspolitik, og det er også blevet lagt helt åbent frem fra regeringens side, at det ikke kan forventes, at der, hvad angår beskæftigelsen, i 1983 vil blive tale om en mindre arbejdsløshed end den nuværende.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er til hr. Bernhard Baunsgaard, der fremførte alkoholpolitiske synspunkter. Vi har da også studeret statistikkerne over forbrug og afgiftstryk for spiritus' vedkommende og set, at der er en sammenhæng. Det er en af årsagerne til, at vi netop ikke har foreslået, at forhøjelsen ophæves. Vi har ikke set samme undersøgelser over sammenhængen mellem misbrug og ølafgift – jeg tror faktisk ikke, at der er nogen større sammenhæng, det skal i hvert fald være meget drastiske ændringer – og det skal afvejes i forhold til, at ølafgift som enhver anden forbrugsafgift har en asocial fordeling.

Hvad angår cigaretafgiften, kan hr. Bernhard Baunsgaard i hvert fald ikke påstå nogen sammenhæng mellem misbrug og afgift på cigaretter. Det er udelukkende en forbrugsskat, som virker hårdest på de laveste indkomster.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg er bange for, at de undersøgelser, hr. Rahbæk Møller og SF har foranstaltet, ikke er tilstrækkeligt tilbunds gående, for så kan man nemlig ikke forklare, at da man under den første verdenskrig begyndte på spiritusbeskatning i stor skala herhjemme, faldt skadevirkningerne og forbruget, og efterhånden som vi har ladet spiritusafgifterne falde og få mindre og mindre betydning, er skadevirkningerne igen begyndt at indtræde. Jeg tror, at hr. Rahbæk Møllers parti skulle studere dette igen.

Jeg kan kun sige til hr. Gammelgaards bemærkninger her, at så var der altså ikke spor sandhed i det, hr. Gammelgaard sagde i sin tid, nemlig den 2. juni 1982, at der var overhovedet ingen provenuvirkning af disse forslag. Det var hr. Gammelgaards egne ord, sådan som de er refereret i Folketingstidende

[Bernhard Baunsgaard]

sp. 8953. Nu er det pludselig ikke 15.000–20.000 personer, der bliver arbejdsløse, for det hjælper jo ikke, at man siger, at der bliver mindre total arbejdsløshed, end der ville være, hvis vi havde beholdt den socialdemokratiske regering. Det er der jo ingen af os der ved noget om. Var hr. Gammelgaards bemærkninger og påstand dengang, støttet på nogle beregninger fra Industrirådet, at der blev 15.000–20.000 flere arbejdsløse, sludder?

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Når nu hr. Bernhard Baunsgaard bringer det ind, så synes jeg også, han skylder at fortælle os, hvor meget afgiftsstigningen så skal være. Det, der skete omkring den første verdenskrig, var, så vidt jeg husker, at en radikal minister Rode satte afgifterne op, og det er rigtigt, at da faldt forbruget ganske væsentligt. Men var det ikke sådan, hr. Bernhard Baunsgaard, at prisen på spiritus steg til det tyvedobbelte, eller var det det seksogtyvedobbelte? Er det dér, vi skal hen? Skal en flaske snaps til at koste 2.000 kr.? Så tror jeg, at hr. Bernhard Baunsgaard har ret i, at man ville kunne se det på alkoholforbruget. Lad os høre, om det er det, han vil.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Jeg vil da gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard lige så åbent, som regeringen i øvrigt har lagt sin økonomiske politik frem: der er ingen, der med sikkerhed kan sige, hvor stort provenu der kommer af de afgifter, som er vedtaget til ikrafttræden den 15. december 1982, og den indeksering, som finder sted næste år. Med uændret forbrug, sagde skatteministeren, vil det blive 1½ mia kr.

Som jeg allerede har nævnt det, har regeringen ikke lovet mindre arbejdsløshed i 1983 end i indeværende år.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ja, det kan vel næppe hjælpe at fortsætte med hr. Gammelgaard. Hr. Gammelgaard vil altså ikke indrømme, at han var for højt oppe den 2. juni 1982, da han sagde, at der slet

ikke kom noget provenu ud af det, og spurgte, hvad vi skal med de love, og påstod, at der kommer 15.000–20.000 flere arbejdsløse ud af dette. Jeg tror ikke, at man bliver mindre af, at man indrømmer, at man har været for langt ude i en sag, men det vil hr. Gammelgaard altså ikke. Men så ved vi jo også til næste gang, han står heroppe med en påstand, at vi ikke skal tage det så forfærdelig højtideligt.

Må jeg derefter vende mig til spørgsmålet fra hr. Wilhelm: hvor meget kunne jeg forestille mig at man skulle lade spiritusafgifterne stige? Vi kan sætte spiritusafgifterne i forhold til timelønnen. Det var dengang, vi havde et rimeligt forhold mellem timelønnen og det, en bajer kostede, vi fik en nedgang i spiritusforbruget. Det vil jeg gerne arbejde med på at vi når op på igen, og det er en betydelig spiritusafgiftsforhøjelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 27:

Forslag til forældesskattelov.

Af Glistrup (FP) m.fl.

(Fremsat 13/10 82).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Isi Foighel):

Ved højesteretsdommen af 30. maj 1980 om fremførelse af fallenters gæld er der skabt en juridisk situation, der kræver et ini-